

strationis exegit, contra nitentibus Ciuitatis Re-
ctoribus, & pluribus ex nobilibus occurrentibus,
qui eo possint, & gaudeant officio decorari? Hæc
iustificare velle est nigrum velle facere ex albo,
seu potius album ex nigro, & curuum velle re-
ctissimum apparere.

Assertio 2.
Inceptorum
electio ne-
quit, nisi
grauiter
peccando,
confirma-
ri.

Quomodo
illa prud-
ter cuius-
da.

Specialis
casus circa
electionem
anni 1658.

95 Dico secundò. Si electio talis sit, vt ele-
cti à Capitulo Proregi videantur inepti, peccabit
grauiter, si eos confirmari. Id planum; quia
mala electio nequit saluà conscientia confirmari;
id enim est malo robur addere, quod pessimum
malorum est, confirmatio enim auctoritatem tri-
buit, qui est vnus eiuſdem effectus, inter alios, de
quibus Glossa in Cap. Quia diuersitatem, de con-
cessione Præbendæ. Et res est manifesta. Potest
autem hoc prudenti animaduersione cauere. Ante
electionem siquidem spargi in vulgus solet de a-
liquorū electione tractari: quæ vox ad Proregis
aures nequit non deferri, ad quas minutissima alia
deferuntur. Rectores ergo ciuitatis admoneat ne
talē vel talē eligant: quo pacto ad durū illū repro-
bandæ electionis non deuenietur articulum. Ne-
que hoc est libertati electionis obstare, sed eam
dirigere, quod Proregalis est muneris, sicut con-
trarium ipsi id, quod Assertionem præcedenti dice-
bamus.

96 Pro quo iuuat casum apponere, qui eo
ipso, quo hæc scribebam, die accidit. Cùm enim
Prorex duos equites sibi benè viſos eligendos
vellet, idque diu ante electionis diem fecisset Ca-
pitularibus manifestum; annuerunt illi, cùm esset
periculo expositum repugnare. Die ergo elec-
tionis accedente Prorege, affluerunt omnes
& dixerunt suæ voluntatis esse vt duo dicti equi-
tes ordinarii iudices crearentur, quando sic Ex-
cellentia suæ placitum agnoscebant. Cùmque
Prorex eā videretur acclamatione contentus,
secretè est admonitus ne talem electionis mo-
dum admitteret, sed vſitatum per suffragia omni-
no secreta obseruandum imperaret. Eo, vt vide-
tur, intuitu, ne aliquando Proregi ablata liber-
tatis in electione capitulum posset opponi. Tunc
ergo ille se in talem electionem non consentire
respondit, & vt per suffragia in vnam missa cele-
braretur iniunxit, testatus se liberā velle penitus
electionē. Factū sic quantum ad suffragationē &
omnium suffragiis illi ipsi, qui acclamati fuerant,
sunt iudices designati. Quis iam hic simulatā illam
liberē electionis voluntatē non rideat? Si alios eli-
gerent, qualem Principis indignationem incur-
rerent? Prior quidem electio libertati eligen-
tium contraria viſa est: Atqui & quæ secuta sta-
tim alia esse non potuit, neque quod erat ab om-
nibus dictum retractari; alias mendaces & viles
ita sibi contrarii homines haberentur: ergo li-
bertas in eā labefactata deprehenditur. Vbi, si
bona non adfuit fides (vū est adfuisse credibile)
quis possit violatæ iustitiæ piaculum manifestissi-
mum excusare? & bonam quidem fidem gene-
raliter loquendo, desiderare magis possumus,
quàm firmare in iis, qui circa hæc se, vt debent,
instructissimos profitentur. Quamuis sciam aliam
quandoque in aulis Theologiam ab eā diuersam,
quā in scholis didicimus, & probatis Auctoribus
legimus, praticari.

Assertio 3.
Peccatum
esse graue

97 Dico tertio. Peccatum est graue eos eli-
gi, & confirmari, qui administrati officii ratio-

nem, quæ in syndacatu reddi solet, minimè red-
diderunt. Id constat; quia pro eo est lex, &
materia est grauis, in cuius obseruatione magnū
est boni publici momentum constitutum. Quod
generaliter loquendo verum est: potest tamen
exceptiones aliquas habere. 1. Si per electum
non steterit, sed aliunde sit redditio retardata. 2.
Si iam diu administratio præcessit, neque est arte
aut dolo circa impeditiōem actum. 3. Si nihil
rumor sparserit de moribus eiusdem minū in of-
ficii administratione probatis. Tunc enim vide-
tur finis & ratio legis cessare, & ita illius obligatio;
iuxta dicta Titulo præced. num. 95.

non syn-
dicatos eligi
& confir-
mari.

Exceptiones
aliquot.

CAPVT XIII.

De Proregum Indicorum obligati-
bus circa grauamina impositionum,
siue exactionum.

§. I.

Non licere illis. Pro quo Assertiones tres.

98 Diuersis solent illæ nominibus expli-
cari, de quibus Auctores commu-
niter, & videri specialiter possunt
P. Molina Disp. 661. & duabus seqq. P. Thomas
Sancius Lib. 2. Consiliorum, Cap. 4. dub. 1. & P.
Fragosus Tomo 2. lib. 1. Disp. 3. §. 5. num. 110.
& 111. & solent omnes gabellæ nomine desi-
gnari, in quibus vna est specialis, de qua hic
agendum, & vocatur Assisium, Hispanè Sisa, quæ
datur de rebus emptis ad cibum & potum perti-
nentibus. Parum autem curandam nominum
diuersitatem obseruat Cardinalis Lugo Disp. 36.
de Iustitia, Sect. 1. num. 1. qui tamen illa explicat,
num. 2. Circa quæ

Diuersa
nomina ex-
actionum.

99 Dico Primò. Proreges sine Regis licen-
tiâ nequeunt genus vllum publicarum exactio-
num imponere: & aliter facientes grauerit pec-
cant. Est iuxta omnes Doctores, qui potestatem
imponendi gabellas in solis supremis Principi-
bus recognoscunt, non recognoscentibus supe-
riorem in ordinariâ gubernatione, si vnum An-
gelum excipiamus. v. Pedagogium, qui solum Regem
Romanorum eâ prerogatiuâ gaudere contendit,
non solum contra omnes, sed contra Textum lo-
cutus apertum, vt statim patebit. De Proregibus
autem id specialiter tradit P. Lessius Lib. 2. sc. 33. n.
13. Bonacina Tomo 2. disp. 2. de Restitutione Quest. 9.
Puncto 1. m. 1. Pharaonius in Appendice tr. 2. Sess. 10.
Casu 6. Cardinalis Lugo supra n. 6. secutus P. San-
cium etiam supra Dub. 3. alios referentem. Pro
quo est manifesta decisio in Cap. Innocentius, de
Censibus, vbi ita loquitur Alexander Tertius: Nec
quisquam alicui nouas pedagogiorum exactiones sine aucto-
ritate & consensu Regum & Principum statuere ali-
quomodo præsumat. Si quis autem contra hoc fecerit,
& communitus non destiterit: donec satisfaciatur com-
munionem careat Christianâ. Hæc Pontifex. Ex qui-
bus in primis contra Angelum constat Reges &
Principes posse gabellas imponere. Deinde im-
positiones ad eos solummodò pertinere. Vbi
nequit dici Pedagogii nomine speciale debere ge-
nus impositionis intelligi, & est pensio pro rebus,
quæ negotiationis causâ alportantur, ad defen-
sionem

Assertio 1.
non licere
Proregibus
eas impone-
re, & ali-
ter facien-
tes grauerit
peccare.

Cap. Inno-
centius.

Pro quo
Pontificia
decisio.

Ad Peda-
gogium non
arctanda.

tionem & reparationem viarum destinata. Ex-
plicatio enim talis omnino est Pontificis menti
contraria, qui de reparatione aut defensione via-
rum non erat sollicitus magis quàm de aliis, ne-
que erat cur de illis specialius cogitaret, cùm spe-
ciale inde grauamen non amplius immineret;
præmittendo alia frequentiora, quibus fideles
durius possent aggruari. De gabellarum ergo
impositione generaliter locutus, pro quibus erat
ratio eadem, & ita Doctores mentem eius intel-
lexerunt, & vnanimitè declararunt.

Ex Bulla
Cœna non
reâ argu-
mentū pro
limitatione
nominis
dehinc.

100 Neque est simile quod in Bullâ Cœnæ
habetur in Excommunicat. 5. contra eos, qui peda-
gia & gabellas imponunt, & augent &c. Ex qui-
bus colligunt Hugolinus, Caietanus, Sayrus,
Duardus, Bonacina, & alii, quos sequitur P.
Palasus Parte 6. Disp. 3. Puncto 6. num. 3. & vide-
tur etiam placere Patri Suario Tomo 5. in 3. p.
Disp. 21. Sect. 2. num. 42. non excommunicari
eos, qui imponunt tallias, collectas, seu præstan-
tias, in quibus non rerum, sed personarum habe-
tur ratio, quia per capita imponuntur: cùm enim
lex pœnalis sit, non debet, nisi iuxta verborum
accipi proprietatem. Non est inquam simile,
quia diuersa est ratio, cùm de personis, aut cùm de
rebus agitur; & ita quod de quibusdam dictum,
ad alias non debet extendi. At in vectigalibus
eadem est omnino ratio, vt vidimus, & ita intel-
ligendum Doctores censuerunt. Vbi & adden-
dum legem illam esse fauorabilem: Regibus qui-
dem, quorum supremæ auctoritati consulitur,
sicut & aliorum supremorum Principum. Tum
etiam bono publico, ne fideles exactionum mul-
tiplicatione grauentur: neque impropriantur
verba, sed in minus vſitatâ acceptione sumuntur:
vel potius non iuxta primariam nominis imposi-
tionem, sed iuxta vſum postea subsecutum; vt
in nomine gabellæ videre licet, cuius primæua
impositio à vectigione deducta, eò quod merces
conuehantur; & tamen ad alia solet extendi, quæ
non aliunde conuehantur, vt in assisio constat, &
in guidagio, quod pro ducatu per viam soluitur
ratione securitatis, vt ait Glossa in Cap. Super
quibusdam, de verborum significat. Et idem est de
pedagio, quod ad omnem exactionem extendit-
ur in Cap. Quamquam, de Censibus in Sexto: Præ-
terquam quod excommunicationem ad colle-
ctas imponentes extendi tenent aliqui, quos
adducit, & sequitur P. Filiucius tr. 16. n. 108.

Fauorabile
esse consti-
tutionem.

Assertio 2.
Proreges nō
incurrere
in excom-
municatio-
nem Bullæ
Cœnæ.

101 Dico secundò. Proreges in casu dicto
non incurrunt in excommunicationem Bullæ
Cœnæ, constat ex illius tenore: anathematiz-
antur enim omnes, qui in terris suis noua peda-
gia seu gabellas imponunt, &c. Tantum ergo ex-
communicantur terrarum domini non agnoscentes
superiorem. Et ita explicant communiter Do-
ctores, verba prædicta perpendentes, ex quibus P.
Suarez supra n. 40. & P. Palasus etiam supra n. 4. id
quod est mihi certissimū: & probabile etiam, non
recognoscentes superiorē præfatā minimè exco-
municatione ligari, si tributa imponant iniusta suā
excedentia potestatem: quod tenet P. Suarez
supra num. 38. Potest autem congrua reddi ratio:
nam Proreges, cùm temporarii sint, & syndi-
catui subiecti, cauebunt huiusmodi excessum, qui
facile poterit aut in gubernationis fine, aut que-
relis ad Regem delatis submoueri. Domini au-

tem terrarum non ita se habent: & licet grauari
conqueri apud eos possint, idipsum periculo ple-
num est, indignationem Dominorum eā de causâ
subituris. Non est autem hoc ita certum, vt
contrarium sentientes desint, ex quibus P. Gas-
par Hurtadus de Iustitia & Iure Disp. 14. diffi. 2. &
Pharaonius supra.

Assertio 3.
licentiam
expressâ re-
quiri, &
aliter pec-
cari mor-
taliter.

102 Dico tertio. Proreges sine expressa li-
centiâ Regis nequeunt publica grauamina ex-
actionum imponere, & aliter facientes peccant
mortaliter. Sic P. Sancius citato Dub. 3. & Cardi-
nalis Lugo supra num. 6. post Bonacinam in expo-
sitione Bullæ Cœnæ Quest. 6. Puncto 3. num. 11. Li-
cèt ergo Rex illis Regalia concedat; circa oneris
dicti impositionem non est generalis concessio
vllatenus extendenda. De peccati autem graui-
tate dubitari nequit, cùm sit onus Reipublicæ
grauissimum, & ampliatio exitioſissima potestatis.
Videantur dicta num. 91.

§. II.

Circa Sifam notanda quedam, Assertion-
es alie.

103 Dico quarto. Onus Assisii, seu Sifæ ex
Regis facultate ad vnum effectum im-
positum, non potest ex Proregis libitu ad alium
applicari; nec tempus concessionis extendi, sine
gravi piaculo conscientia. Sic colligitur ex com-
muni doctrinâ scriptorum assententium cessare
tributi iustitiam, quando Princeps non præstat
ea, pro quibus illud imposuit, & consequenter
esse iniustam exactionem, neque esse obliga-
tionem ad soluendum. Sic plures, quos adducit
& sequitur P. Sancius supra dub. 8. num. 5. P. Vas-
quez opusculo de Restitutione Cap. 6. Dub. 2. num. 25.
& Dub. 4. num. 54. Cardinalis Lugo supra num.
20. 61. & seqq. P. Lessius Lib. 2. Cap. 33. num. 41.
P. Sâ v. Gabella n. 5. P. Gaspar Hurtadus Disp.
14. citatâ Difficult. 8. P. Dicastillus lib. 2. de Iustitia
Tractat. 20. Disp. 3. num. 179. & seqq. Bassæus
v. Gabella numer. 7. & alii: qui de supremis lo-
quuntur Principibus, vt de Proregibus nulla
possit dubitatio superesse. Et in illis quidem cita-
ti Auctores, & alii, quod ad tempus attinet iu-
stum esse tributum affirmant, licet vltra deter-
minatam tempus protrahatur, si causâ eadem
perseueret; vel si cessauerit, alia succedat, pro qua
merito possit imponi: secus si penitus cessauit,
& alia non extet æquiualens. Videantur præ-
sertim Cardinalis Lugo num. 51. P. Vasquez
numer. 66. P. Sancius num. 7. & Nauarra Lib. 3.
Cap. 1. Parte 3. Dub. 11. num. 251. & 260. Vbi
quod ad prius attinet, quando scilicet id, pro
quo est tributum impositum, imperfectum est,
quia non obstante contributione, & conuenienti
diligentiâ adhibita, perfici non potuit; idem
proſus videtur admittendum, nam voluntas Re-
gis debet talis æstimari. Licet enim sine expres-
sâ illius facultate nequeat onus exactionis impo-
ni, iuxta dicta Assertionem præced. hoc tamen diuer-
sum valdè est, vbi facultas supponitur, & de per-
fectione operis rationabiliter præsumitur; fuit
enim ad illud petita facultas, ad inchoandum
scilicet & perficiendum, pro quo & concessa: &
quia tanti temporis contributio sufficiens viſa est;

Cessat tri-
buti obli-
gatio non
presistente
Principe id,
pro quo est
impositum.

Circa tem-
pus que ſi-
ri possit ex-
tensio.

ranti, & non longioris est facta concessio: unde si illud sufficiens non fuit, omne, quod necessarium fuerit, videtur concessisse.

Non admittenda circa diuersum effectum in Proregibus, quidquid de Regibus su.

Non est vera utilitas, cum ad splendorem tantum aliqua conſciuntur.

Aſſertio s. obligari predictos ad restitutionem.

104 Quando verò idem non est absolutum opus, aut satisfactum obligationi, quia Prorex collectam pecuniam in alia conuertit opera, diuersa prorsus ratio est. Si illa sint vtilia Reipublica: licet enim talia sint, supra facultatem illius est, Regibus quidem id conceditur, quia pro talibus possent exactionem imponere, & ita parum interest, quod iam imposita vntur, pro sua amplitudine potestatis. Prorex autem non ita est potens; quia etiam pro vtilibus nequit præstationes imponere: unde cum vnius concessionem ad aliud transfert, & legis & iustitiæ præuicator existit. Et multò id potius quando opera talia sunt, vt Respublica non possit ad ea efficienda compelli, quia inutilia, vel etiam aliquo modo vtilia, quia ad aliquem splendorem conferunt, sine eo tamen viui conuenienter & decenter possent: neque enim pulchra omnia ornamenta, quæ alibi magnificentia Principum elaborata videntur, cuiuslibet sunt Reipublicæ conquirenda: pro quo est quamplurimum scriptorum doctrina apud P. Sancium *suprà* Cap. 55. num. 15. Exemplo sit Limani fori quætuosissimus fons, qualem nec Regis Curia, nec vlla habet Hispaniæ ciuitas, vel si vniquam habitura, Assit onere pro obligatione aliâ iustitiæ concessio, perfectus: de quo tamen dicit cum Poëta possit: *Sed nunc non erat his opus, & sic de aliis.* Quo euentu cum satisfactum obligationi iustitiæ non sit, videtur posse dicta exactione continuari, ob rationem dictam: quod tamen ægrè peragitur, ad varios effectus exactionis huius superabundante copiâ pro gubernantium arbitrio distractâ. Sed si peccati grauitas (quæ vtiuam non talis in contingentiâ facti) eos non reddat in re tantâ periuigiles, quod sequitur audiatur.

105 Dico quintò. Proreges tenentur ad restitutionem eorum, quæ ex actionibus aut sine licentiâ impositis, aut non seruato licentiæ tenore iuxta superiorem explicationem, insumpserint. Id constat. *Primo* ex communi doctrinâ Theologorum, quæ Reges, ex quibus ad Proreges est illatio irrefragabilis, ad restitutionem teneri asserunt in casibus *num. 103.* declaratis. Sunt autem omnes citati, quibus addendi P. Turrianus de *Iustitia* *Disput.* 46. *Dub.* 4. & Bonacina *suprà* *num. 9.* & licet aliqui apud P. Hurradum tantum obligent ad restitutionem damnorum, eorum hic locum sententia non habet: tum quia sine fundamento loquuntur, vt citati aduertunt, & ratio est manifesta, quia pro auertendis damnis pretium illud acceperunt: ergo sicut ad damna tenentur, quia non impleuerunt pactum, ita & ad pretium restituendum: consequentia patet; quia auersio damnorum est vnicuique titulus acceptionis, qui cessat, & ita iniqua est retentio. Tum etiâ quia de exactionibus agunt pro damnis auertendis impositis: in nostro autem casu damna alia non sunt, quàm illa, quæ ex ipsa iniquâ pecuniæ extorsione proueniunt; cum detur ad opera, ex quorum defectu nullum considerabile damnum Respublica pateretur. Præterquam quòd in casu dicto aut damna sunt, aut non. Si primum: ergo saltem ex eo titulo restituenda pecunia, quia illâ æqui-

ualens est auersioni damnorum, quæ tamen reipla auersa non sunt. Si secundum: ergo nullus est titulus ad illam retinendam, & ita absque dubio redhibenda.

106 Deinde probatur de Proregibus specialiter; quia omni iure ad exactiones carent: ergo sine licentiâ exigentes contra dominorum rei acceptæ voluntatem extorquent, qui inuiti præstant, & merito inuiti. Ex quo sequitur restituendi obligatio; quia est furtum; contrectatio scilicet rei alienæ inuito domino. Vel si ex eo quòd domino non sit occulta surreptio, velis esse rapinam, id certè peius, quia rapina maius peccatum est, vt docet Diuus Thomas 2.2. *quæst.* 66. *artic.* 9. pro quo & videri potest P. Lessius *Lib.* 2. *Cap.* 12. *num.* 8. Si autem licentiâ limites fuerint violati, eadem est ratio; quia pro eo, quod sine licentiâ fit, valde per accidens se habet, quòd pro alio illa præcesserit, aut fuerit comitata. Quemadmodum si quis licentiam tribunt alicui vt ex arcâ eius decem sibi regales extrahat; si viginti extraxerit, quoad illum excessum licentiâ pro decem data nihil inuau, unde est obligatio restitutionis penitus innegabilis.

107 Dices, saltem cum pecunia in eum vsum est conuersa, pro quo imponi iuste exactio possit, non videri obligationem restitutionis virgere, sicut de Regibus dictum, *num.* 103. Sed certè neque in hoc casu videtur obligatio cessare ob rationem præcedentem: quia pecunia illa etiam per rapinam extorta, inuitis inquam dominis, ad quos de opere tali notitia nulla peruenit, & de quo forsitan neque ipse imponens tunc temporis cogitabat, si autem postea & cogitauit, & alios cogitare fecit; adhuc etiam iuste illi habentur iniuri; quia nullus vult se contra id, quod leges præcipiunt, onerari. Nihilominus probabiliter dici potest teneri quidem ad restitutionem, quod videtur certum: sed restitutionem ipso opere subrogato fieri posse: valde enim esset difficile singulis restitutionem fieri, & ita opere illo in communem vtilitatem exhibitò conuenienter illam fieri. Sic enim censent multi obligatum ad restituendum communitati, si restitutio commodè fieri nequeat singularibus, debere in vsum eiusdem fieri ad Rectoris arbitrium. Pro quo Nauarra *Lib.* 4. *Cap.* 2. *num.* 66. alios adducens, de quo & nos *inferius* *titulo* 6. *num.* 18. Quando ergo Rector ipse est qui debet, suo potest id arbitrio facere, ratione & consilio regulato. Et talis est Prorex in nostro casu, in quo præter rationem dictam est alia adducta ex eo quòd exactio eadem pro opere subrogato præsumi poterat facienda.

§. III.

Quoad Ecclesiasticos quid in permissa exactione cauendum. Vbi de speciali quadam penitus reprobanda.

108 **I**D cauendum certè, ne eadem comprehendantur: aliàs contra immunitatem peccabitur, & in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & quidem duplicem, incurretur: in 15. scilicet, & 18. In illa enim prohibet Pontifex

Probatio de Proregibus specialis.

Rapina maius peccatum furtio, vt hic interueniat.

Obligatio nem dictâ etiam cum pecunia in vtilitatem publicam expensa est, virgere.

Quid probabiliter circa modum.

Excommunicationes contra exigentes ab Ecclesiasticis.

statuta, pragmaticas, & quælibet alia decreta contra libertatem Ecclesiasticam: in istâ magis in speciali de gabellarum impositione disponit. Pro quo & multa alia Pontificia decreta in Iure extant, & extra illud, vt hac nihil testatus esse possit veritate. Quæ supposita, semper in regnis Indiarum, vt potè Catholico Regi subiectis sicut vero Domino, id cauere curâ fuit, ne quidquam prædictæ immunitati aduersum statueretur. Sed non equidem sic feliciter semper cautela processit, vt ex consulentium minore aut pietate, aut peritiâ, lapsus aliquis non fuerit deprehensus. Et talis fuit ille, cum pro muro Cullaico extruendo, qui magni esse ad securitatem totius Peruvianæ regni momenti videbatur, (licet in hoc contrariâ non defuerint opinionēs) supra sacharum est Sisa constituta: cuius prouentus ad Ecclesiasticos præsertim pertinebat. Et ne illi viderentur grauari, res ita disposita est, vt supra ordinarium pretium arrobae viginti quinque libras habentis taxa quatuor regalium adderetur. Cumque exactor non posset omnibus emptoribus adesse, statutum est, vt apud Ecclesiasticos auctarium illud pretij seruaretur, & ipsi collectam quantitatem tunc redderent, cum à ministris ad hoc deputatis peteretur: vel certè si ipsi vellent laborem minutioris istius numerationis euitare, ad certam summam soluendam partibus benè vifam tenerentur.

Id semper in Indis cautum.

Lapsus peccularis ex impunitate quædam.

Contra illam efficaciter agitur.

Regula ad dignoscendam lesionem libertatis.

Multipliter in casu dicto verificatur.

109 In quo quidem, vt dixi, lapsus est commissus in Christianâ Republicâ minimè tolerandus. Nam in primis venditio talis non esset Ecclesiasticis libera sicut antea, cum onus illi latis fastidiosum adderetur; recipiendi scilicet pretij auctarium, seruandi, rationem reddendi dati & accepti, cum bonæ existimationis periculo, ob non seruata fidelitatis suspitionem: numerandi deinde, quod soluendum erat, exactore petente, cum testimonijs receptionis. Est autem regula receptissima in hac materiâ, tunc ladi libertatem, quando Ecclesiasticæ personæ non licet id, quod antea licebat, vel naturæ iure, vel ex prærogatiua immunitatis. Quod bene inter alios obseruat Riccius in *Praxi* *Tomo* 3. *Resol.* 207. *num.* 8. Laderehius *Consilio* 103. à *num.* 8 vsque ad 15. Mandellus *Lib.* 1. *Consilio* 8. *num.* 3. & P. Filiucius *Tomo* 1. *Tract.* 16. *num.* 271. Ex quo multa decidi solent quæstiones.

110 Deinde. Ex tali grauamine valde læderentur Ecclesiastici: aucto enim pretio pauciores essent, qui ad emendum accederent; cum constet homines ab emendo retrahi aucto rerum pretio: & vel ab emptione abstinere, aut minori multo esse cõtentos. Item, austeriores paterentur emptores, auaros illos, & crudeles existimantes, qui, cum videant Rempublicam tali onere grauari, nihil tamen de ordinario pretio remittunt. Præterea. Grauamen hoc Ecclesiasticos præsertim attingeret, cum illi, vt dixi, eo prouentus genere alijs antecellant. Quæ omnia satis indicant ex impositione prædictâ Ecclesiasticam lædi libertatem. Neque enim priuilegium hoc tantum est, vt non impediatur Ecclesiastici tale aliquid facere, quòd aliàs erat iure licitum, sed etiam ne impediatur quoad faciendi modum: si enim circa modum impediuntur, non plena iam & totalis libertas est. Quælibet ergo molestia il-

lis illata priuilegio est immunitatis contraria. Et quemadmodum qui alterius iurisdictionis est in ciuili foro, nullam potest molestiam per iudicem aut dominum diuersum pati: ita, & multò magis in Ecclesiasticis, qui per superius jus à laicali sunt penitus exempti potestate. Hinc est doctrina communis, de quâ P. Filiucius *suprà* *num.* 270. §. *quaròd sunt*, iuxta quam contra libertatem Ecclesiasticam est id, per quod Ecclesiastici redduntur timidores, & sæculares audaciores: vt quòd percutientes Clericos puniantur in decem aureis; qui verò laicos, in viginti. Nulla enim illis actio tali statuto præcipitur, nulla prohibetur: quia tamen grauis irrogatur molestia, eò quòd majori curâ se tueri debeant, ex eo libertatis est violatio manifesta. Eo enim secluso statuto, ea illis sufficiebat cura, quæ reliquis. Et tamen poterat statuti talis prætextus aliquis inueniri; quòd scilicet Ecclesiastici arma habeant spiritalia potentiora, quibus se defendant; Censuras inquam: & quòd ex eorum percussione non possint damna timeri, quæ ex aliorum; quia maiorem debent habere patientiam. Et sic alia cumulari possent: quibus tamen sibi iniquitas mentiretur. Videndus etiam Decius in *Cap. Ecclesia sanctæ MARIE.*

Aliud de libertate argumentum.

111 Nec in præfata dispositionis patrocinium afferri potest quorundam sententia, qui apud Dianam *Parte* 1. *Tract.* 2. *Resolut.* 49. affirmant talem gabellæ modum esse licitum: quod ex Societatis Auctoribus etiam tenent apud eundem P. Molina *Disputat.* 663. *num.* 5. in *fine.* P. Henriquez *Lib.* 10. *Cap.* 25. *num.* 6. in *Glossa.* Et probabile censet Cardinalis Lugo *Disput.* 36. de *Iustitia* *num.* 144. non inquam afferri potest: quia in primis P. Molina tantum ait iuxta leges Hispaniæ ex iis, quæ Clericis venduntur, deberi alcabalam: quod est alterius quæstionis. P. Henriquez nihil habet *loco citato* & quamuis *n.* 5. de Sisa loquatur, casum præsentem, vt cõmuniter à Doctoribus tractatur, non tangit. Probabilitas autem quam Cardinalis Lugo sic generaliter agnoscit, non videtur eius consonare doctrinæ: cum ipse *num.* 140. vt certum statuat contra libertatem Ecclesiasticam esse, quando aucto rerum pretio, tale augmentum non manet apud venditorem, sed per modum gabellæ soluitur. Dicere enim augmentum tale in ipsâ veaditione solutum non esse partem pretij, sed aliquid pretio superadditum, fallacia est manifesta, & verba legis amplectendo, contra legis niti voluntatè. Si enim Clerici eodem grauatur modo, sic aut aliter tribuendo, quod interest nominum discrimen, in re præsertim ad eò scrupulis obnoxia, & pro qua diligentissimè Ecclesiæ auctoritas excubat, sciens in Dei populum ex eius violatione infandam malorum colluuiem irrupisse? Pretium quidem currens talis rei venialis sisa supposita, vt quatuor argenteorum est: & eadem est rerum copia, ac ementium frequentia. Non potest equidem rebus sic se habentibus augeri pretium: quod si augeatur vsque ad sex, & duo addit ab Ecclesiastico venditore petantur, libertas dicitur Ecclesiastica violari, quia iniuste exigitur, quod manere apud venditorem debet. Quod tamen non sic videtur: quia cum augmentum illud supra pretij iustitiam sit, non habet Ecclesiasticus

Quorundam Auctorum doctrinam minimè suffragari impositionis præfata.

Probabilitas à Care Amali Lugo assera consuetur.